

VI SKAPER BYER OG STEDER SOM ER GODE Å LEVE I

LÉVA
15 ÅR

Husker dere første året da politiet måtte komme hit hele tiden?

Det føles trygt
Når dere er her!

I år, 2024..
har vi hatt mange forskjellige parkbrukere og god atmosfære.

Tenk om...
paviljongen kan bli permanent?

Høgskolen Kristiania:
Vi er med på laget!

Til salgs

Ja, vi har mange tomme hus her nå..

Hvordan skal vi få flere til å flytte hit?

Utbyggen
Husbanken
Bæltetvasken
Kommune planleggen

Dette var mer komplisert enn vi trodde!

..Jeg får jo ingenting for det,
om jeg selger huset!

..Jeg kan ikke vente med å flytte 5 år til det nye huset der er ferdig!

..For meg som er vant til å bo i byen er det viktig at det er noen hyggelige møteplasser med god kaffe!

Vi har en visjon for 2025!

Vi må sikre bolig til alle,
det har vi lovet!

Her må vi tenke **Kvalitet folkens!**

..det er skummelt under broa.

..det tar jo evigheter for noe skjer!

Her var det veldig mange av de **OVER 700** som deltok ..som faktisk vil ha mer grønt!

DOKKEN 2050

Her må vi forsøke å få hele byen med.

Kom innom vårt åpne kontor!

LÉVA Urban Design feirer 15 år med å gi et lite innblikk i selskapets historie, og deler litt av hva som rører seg hos oss akkurat nå!

**SKRÅ-
BLIKK**

BY- OG STEDS- UTVIKLING

EN VIKTIG NØKKELE FOR Å LØSE SOSIALE UTFORDRINGER SOM FINNES I SAMFUNNET

By- og stedsutvikling kan være en kraftfull løsning på mange samfunnsutfordringer. Samtidig vet vi at måten det planlegges på også kan skape eller forsterke problemer.

For å løse de store utfordringene og nå klimamålene må vi tenke nytt rundt hvordan vi jobber og organiserer prosessene. Lokale ressurser og kompetanse må utnyttes bedre, og vi må åpne opp formelle prosesser slik at lokalmiljøet får en reell mulighet til å bidra.

Økende sosiale forskjeller, en aldrende befolkning og klimakrisen er utfordringer som krever en annen måte å bruke ressursene våre på, og offentlige aktører kan ikke løse dette alene. Lokalmiljøet, næringslivet og eiendomsaktører må få riktige rammer for å kunne bidra med løsninger som gir positive ringvirkninger. I dag ser vi ofte at formelle prosesser og uformelle initiativer ikke klarer å dra nytte av hverandres innsikt og ressurser. Dette fører til at verdifull tid og penger går tapt, planer stopper opp, og viktige nærmiljøbehov blir ikke ivaretatt.

I 2024 ser vi at sosial bærekraft står sterkere på agendaen enn noen gang. LÉVA er stolte over å ha bidratt til denne utviklingen gjennom vår praksis og drivkraft. Det motiverer oss å se flere ta tak i nye samarbeid og tenker bredere i sine prosjekter.

HVA GJØR LÉVA?

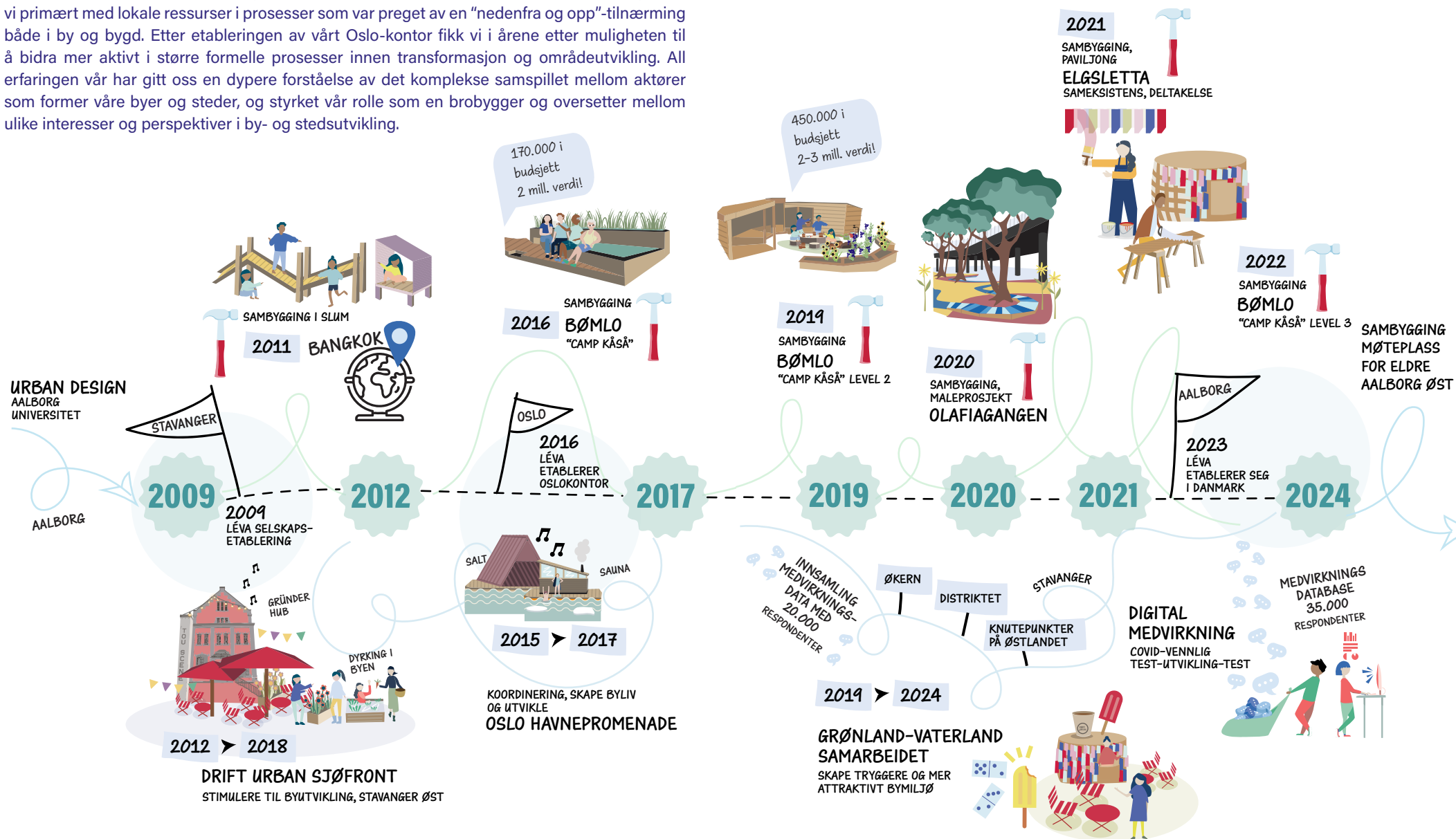
Gjennom årene har vi utviklet systematiske metoder for mer inkluderende og sosialt bærekraftige prosesser. Vår erfaring strekker seg fra distriktsutfordringer til bidrag inn i reguleringsprosesser i store bytransformasjoner. Vi har samlet en unik databank med medvirkningsresultater med innsikt fra prosjekter over hele Norge. Databanken vår består av data koblet til alt fra utfordringer rundt fraflytting i distriktene til komplekse sosiale utfordringer på Grønland i Oslo.

LÉVA er klare for å fortsette arbeidet og bidra til løsninger som skaper mer sosialt bærekraftige byer og steder – nå og i fremtiden. Vi vil i årene fremover forsette å formidle og benytte vår databank, metodebibliotek og våre 15 år med erfaringer å bidra ytterligere til å løse de sosiale utfordringer i samfunnet.

VÅR VEI OG VÅR REISE..

Sosial bærekraft og urban design kompetanse har vært LÉVA sine grunnsteiner fra første stund. Gjennom de siste 15 årene har vi bygget sten for sten praktisk erfaring i felt, samtidig som reisen vår viser en profesjonalisering av datainnsamling av sosiokulturelle forhold i byer og steder. Som selskap har vi nådd flere viktige milepæler i løpet av de siste 15 årene. Frem til 2017 jobbet vi primært med lokale ressurser i prosesser som var preget av en "nedenfra og opp"-tilnærming både i by og bygd. Etter etableringen av vårt Oslo-kontor fikk vi i årene etter muligheten til å bidra mer aktivt i større formelle prosesser innen transformasjon og områdeutvikling. All erfaringen vår har gitt oss en dypere forståelse av det komplekse samspillet mellom aktører som former våre byer og steder, og styrket vår rolle som en brobygger og oversetter mellom ulike interesser og perspektiver i by- og stedsutvikling.

Vi har en lang historikk i utprøving av spesifikt å bygge fysiske nærmiljøprosjekter sammen med lokalmiljøet, som et av våre virkemidler for å skape mer sosialt inkluderende steder. LÉVA-gründeren sitt opprinnelige hjemsted, Bømlo, har vært en viktig forsøksarena.

NY
LEDER

Lederskifte:

En viktig milepæl for LÉVA

For å sikre bærekraftig drift og bygge videre på alt vi har skapt, har vi valgt å gjøre endringer i ledelsen. Dette gir Aslaug, som gründer og eier, muligheten til å bruke mer tid på å forvalte og videreutvikle selskapets verdier. Samtidig åpner skiftet for nye lederegenskaper som kan bidra til en solid og fremtidsrettet drift av selskapet. Endringen markerer et viktig skritt for å ivareta det vi har bygget, samtidig som vi rustet oss for å møte morgendagens muligheter.

VI SPISSER VÅR SATSING!

De siste to årene, og spesielt 2024, har vært krevende for oss, som for mange i vår bransje. Samtidig har det tydeliggjort hvor viktig vår kjernevirksomhet er: Å løse samfunnsutfordringer gjennom sosialt bærekraftig by- og stedsutvikling. Vi spisser derfor vår satsing for å sikre at våre prosessverktøy og erfaringer brukes best mulig i ulike problemstillinger.

Krevende tider gir også rom for refleksjon. Vi har brukt denne perioden til å se tilbake på våre 15 år som selskap, med mål om å videreføre all verdi og kunnskap vi har bygd opp. Vår opprinnelse som et samfunnsengasjert urban design-selskap har sine røtter fra Aalborg, Danmark, med etableringen av selskapet i Stavanger kort tid etter. I 2023 etablerte vi et datterselskap i Aalborg og gjenopprettet tett kontakt med Aalborg Universitet for å styrke fremtidig forskningssamarbeid.

I årene som kommer vil vi være opptatt av å videreføre og omsette vår erfaring og kunnskap til enda spissere leveranser. Vi vil styrke vårt fokus på å løse kjerneutfordringer knyttet til samfunnsutvikling, og se på nye måter å implementere våre prosessverktøy og erfaringer på. Vi satser mer på innovasjonspartnere og forskningssamarbeid, samtidig som vi forblir tett på praksisen der endring skjer.

Ny daglig leder i LÉVA fra desember 2024:

Eline Netland:

Eline, har også bakgrunn fra Aalborg Universitet og har vært en del av selskapet siden hun var i praksis i 2020. Som ny leder representerer Eline en ung, dynamisk generasjon, og hun har allerede bygd opp en imponerende CV og ledet en rekke prosjekter fra LÉVA sin side. Eline har stor motivasjon for å skape en god arbeidsplass, samtidig som hun drives sterkt av sitt faglige engasjement. Hun er strukturert, lyttende og reflektert overfor både kollegaer og kunder.

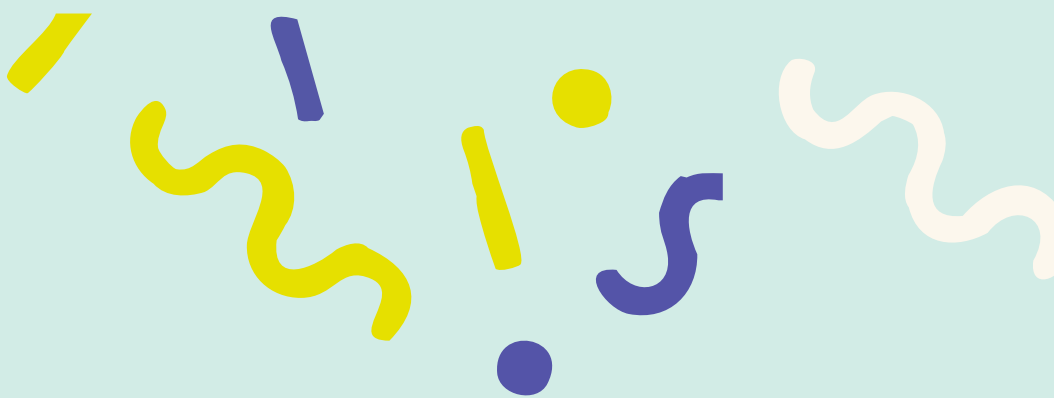
"Jeg er svært motivert for å ta over ledelsen av et selskap som i mange år har ligget i front på arbeid med sosial bærekraft i by- og stedsutvikling. Sammen med det faglig sterke teamet som LÉVA representerer ser jeg frem til å videreføre alle gode kunderelasjoner, nye samarbeid, arbeid med innovative løsninger og spennende utfordringer!"

- Eline Netland

Hva skal gründeren gjøre videre?

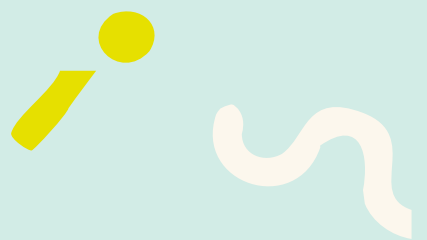
Aslaug er tilbake i Stavanger, der LÉVA-eventyret startet, og med en sterkere tilknytning til Aalborg, hvor selskapets faglige grunnlag har sine røtter. De siste årene har hun kjent et økende behov for å dokumentere og formidle reisen og erfaringene som har formet LÉVA. Målet fremover er å forvalte verdiene selskapet har skapt på best mulig måte, og i løpet av 2025 skal rammene for dette landet, noe som blant annet vil inkludere forskningssamarbeid tett knyttet til den praktiske utviklingen i LÉVA.

Men først tar Aslaug seg en velfortjent time-out med barselpermisjon våren 2025 – en viktig pause før nye kapitler skrives.

***”VED Å DYPDYKKE I VÅR EGNE
ERFARINGER OG VIDEREFOREDLE
VERDIENE SKAPT OVER TID I
SELSKAPET, MED STØTTE FRA
FORSKNINGSSAMARBEID, HÅPER JEG Å
KUNNE BIDRA TIL KOMPETANSELØFT OG
VIDERE PROSESSENDRING I BRANSJEN I
ÅRENE SOM KOMMER.”***

- Aslaug Tveit

I løpet av årene har mange dyktige medarbeidere bidratt med ulike kompetanser og impulser til selskapets utvikling!

Lilleaker 2019

Olafagangen Oslo 2020

Ørnes 2018

Elgsletta Oslo 2023

Stavanger øst 2014

"Levekårsløft på hjul"
Stavanger 2016

Økern 2020

New York og Placemaking
week 2023

Paris 2014

Bømlo 2024

Forsand 2017

Oslo Urban Arena 2020

Oslokontoret 2023

Et udrag fra
2024

GRØNLAND -VATERLAND- SAMARBEIDET

Grønland-Vaterlandsområdet i Bydel Gamle Oslo har lenge vært preget av utfordringer knyttet til dårlige levekår med problematikker som; trangboddhet, barnefattigdom og utenforskap. Langs Nedre Akerselva forsterkes utfordringene av en åpen russscene, narkotikasalg og kriminalitet. Dette skaper et ekstra press på nabolaget og gjør områdets utfordringer komplekse og vanskelige å løse.

TRYGGERE OG MER ATTRAKTIVE BYROM

SAMARBEIDET

De siste fem årene har LÉVA jobbet tett med en gruppe grunneiere for å skape tryggere og mer attraktive byrom i området. Arbeidet har særlig fokusert på utfordringene rundt Nedre Akerselva, med mål om å forbedre både det sosiale og fysiske miljøet. Gjennom prosjektet har vi etablert samarbeid mellom kommunale etater, private aktører og lokale interessenter. Dette har lagt grunnlaget for konkrete tiltak og en mer helhetlig forståelse av områdets utfordringer.

Utover å bistå i formaliseringsprosessen har våre leveranser i 2024 bestått av alt fra prosjektledelse og praktisk gjennomføring av flere større arrangementer i byrommene, feltobservasjoner, digital medvirkning og planlegging og gjennomføring av et større seminar.

**OVER 250
TIMER MED
AKTIVITET I
PARKENE OG
FELTSTUDIER**

Les mer om arbeidet og se dokumentasjon av resultater fra arbeidet på prosjektet sin egen nettside.

I 2024 videreførte grunneierne prosjektet med et ønske om å formalisere samarbeidet gjennom en forening med langsiktige ambisjoner for området. LÉVA har bistått i denne formaliseringsprosessen, som legger til rette for en mer robust driftsstruktur i 2025 og i årene fremover. Målet er å videreføre det viktige arbeidet og sikre varige forbedringer for nabolaget og for de som bor og oppholder seg i området.

LÉVA har tilbrakt betydelig med tid i felt, i parkene hvor problemene er mest konsentrert. Med utgangspunkt i forskning om trygge bymiljøer har vi testet og videreutviklet våre egne prosessmetoder med blant annet sambygging av fysiske tiltak og dokumentert hvordan slike prosesser bidrar til sosial bærekraft. De siste tre årene har vi også arbeidet med å utvikle metoder for å dokumentere og måle effekten av tiltakene, noe som gir bedre innsikt i hvordan endring kan skapes og vedlikeholdes over tid.

BÆREKRAFTS- RAPPORTERING EIENDOMSUTVIKLING

LÉVA har helt siden selskapets etablering fokusert på å bidra til å skape mer sosialt bærekraftige byer og steder gjennom sin praktiske tilnærmingen til faget og teorien.

De siste 5 årene har vi gradvis utviklet vår måte å dokumentere resultater og effekten av de prosesser vi bidrar inn i. Sosial bærekraft er den «siste» dimensjonen som det har manglet en tydelig struktur og rammeverk for knyttet til bærekraftsrapportering innenfor by- og stedsutvikling.

Eiendomsspar er en av samarbeidspartnerne i Grønland-Vaterlandsamarbeidet, som har høye ambisjoner knyttet til bærekraftsrapportering.

I 2024 har vi fått muligheten til å jobbe sammen med Eiendomsspar med selskapets bærekraftsrapport, som også forbereder selskapet på nye rapporteringskrav iht. CSRD-direktivet i 2026.

Vi arbeider sammen med Eiendomsspar med rapportering på alle bærekraftsdimensjonene, men har særlig fokus på å bistå med hvordan den sosiale dimensjonen både kan dokumenteres, struktureres og rapporteres enda bedre.

Sandnes Kommune er en av de kommunene i Norge som virkelig forsøker å ta barn og unges stemme på alvor i utviklingen av kommunen. Over tid er det bygget opp en formell rigg som sikrer barn og unges stemme i høyere grad enn det som vanligvis er tilfelle i dagens praksis hos kommunene. Sandnes vant pris for Norges mest attraktive by i 2023, og en del av det som ble fremhevet av juryen var den vellykkede utviklingen av Ruten. I prosessen med utviklingen av Ruten var også et viktig premiss å åpne opp for en bredere involvering av barn og unge. En av flaggskipssatsingene til kommunen i relasjon til dette er Barnas by. Gjennom det årlige arrangementet Barnas by har det blitt produsert en rekke viktige innspill og grunnlag til hvordan byen bør utvikles og hva som er viktig å tenke på fra barn og unge sitt perspektiv. Barnas by som arrangement har hatt ulikt innhold hvert år, noen år er det også gjort konkrete uttestinger i byen med midlertidige tiltak for å demonstrere hvordan barna ønsker byen skal oppleves.

MEDVIRKNING MED OVER 300 BARN

I 2024 har LEVA bistått kommunen i å planlegge og gjennomføre det årlige arrangementet Barnas by. Årets arrangement har hatt fokus på å åpne opp Rådhuset og slippe alle barna inn i de formelle rammene for å gi sin input til pågående kommuneplanarbeid med samfunnsdelen og ny gatebruksplan for sentrum.

Barnas by foregikk i tre dager hvor man i alt involverte over 300 barn fra 4.-7. trinn. I opplegget vi utarbeidet ble det gjennomførte fire ulike medvirkningsaktiviteter som bestod av alt fra stolpejakt ute i byrommene, AI-generering av fremtidsbilder, "ordfører for en dag", samt vårt medvirkningsverktøy for utvikling av attraktive møteplasser.

SANDNES BARNAS BY

DOKKEN BERGEN: FRA GODSHAVN TIL NY FREM TIDSRETTET BYDEL

Å utvikle store transformasjonsområder krever en strategisk tilnærming som tar høyde for lang tidshorisont, skiftende trender, politiske endringer og nye generasjoners behov.

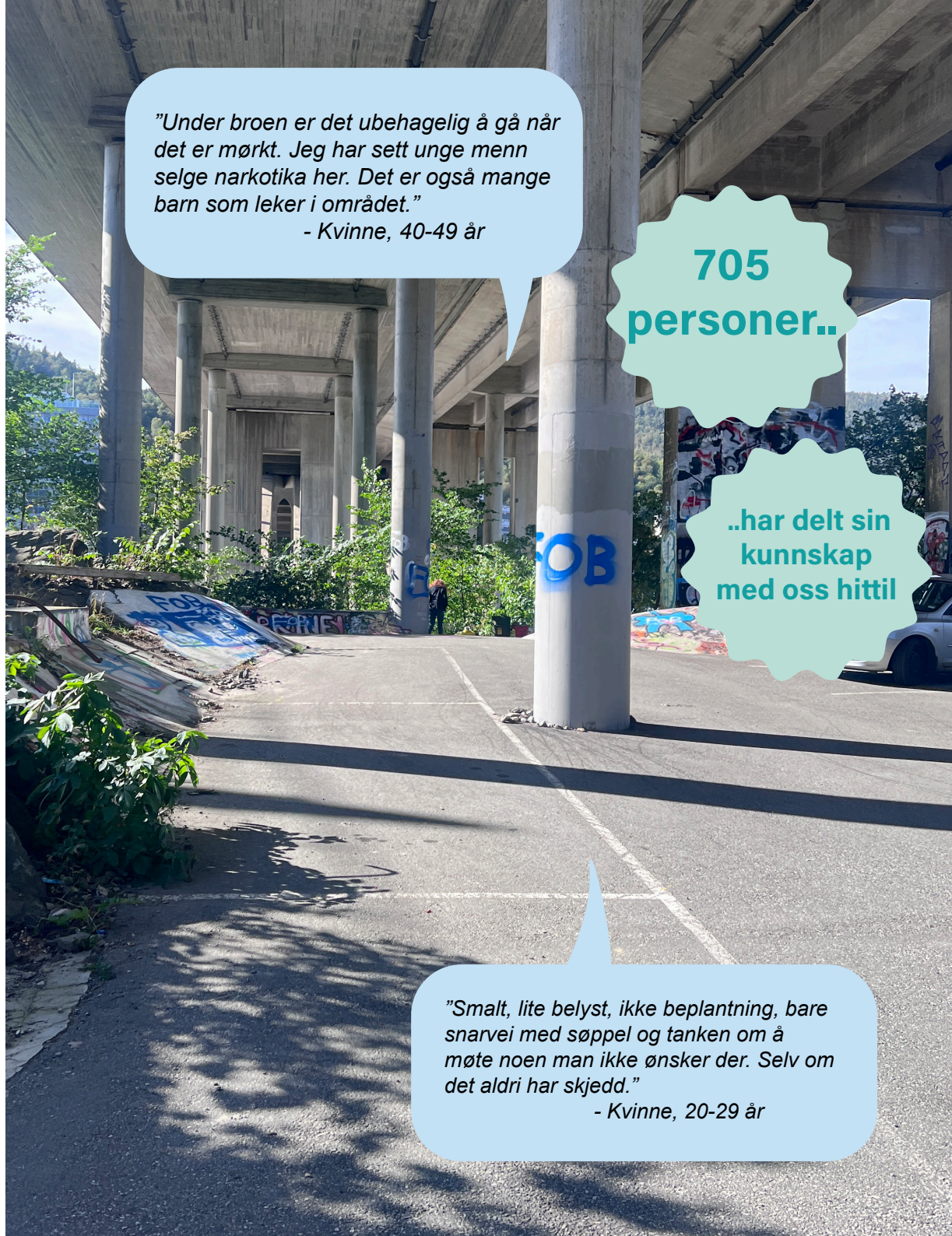
Dokken er et 220 dekar stort transformasjonsområde i Bergen sentrum, med en utviklingshorisont på flere tiår. Overgangen fra godshavn til en moderne bydel er en kompleks oppgave som involverer mange prosjekter, hvor Bergen kommune, som eier størstedelen av arealet, spiller en nøkkelrolle.

Dokken er fortsatt i startfasen, med de første formelle planene under utarbeidelse. I 2024 har LÉVA blitt invitert inn for å bidra med en sosiokulturell stedsanalyse og råd om inkluderende prosesser som engasjerer lokale ressurser og gradvis bygger aktivitet og tilhørighet i området.

Dokken står overfor betydelige utfordringer. Transformasjonen fra havn til by er kostbar, og området rundt har levekårsutfordringer som må tas

i betraktning. De nåværende fysiske omgivelsene er dårlig tilrettelagt for gående, syklende og opphold, og sjøfronten er utilgjengelig for mange. Samtidig er det en risiko for at lokale ressurser og innbyggernes stemmer ikke får nok plass i prosessen, og at det blir lite rom for å skape aktivitet nedenfra.

For LÉVA representerer Dokken en spennende og utfordrende oppgave, der vi må forsøke å bruke hele spekteret av metodene og verktøyene vi har utviklet for involvering. Samtidig kan vi trekke på vår erfaring fra transformasjonsprosjektene i Stavanger Øst og Havnepromenaden i Oslo. Vi ser frem til å fortsette samarbeidet i 2025 med Dokken Utvikling.

"Under broen er det ubehagelig å gå når det er mørkt. Jeg har sett unge menn selge narkotika her. Det er også mange barn som leker i området."

- Kvinne, 40-49 år

**705
personer..**

**..har delt sin
kunnskap
med oss hittil**

"Smalt, lite belyst, ikke beplantning, bare snarvei med søppel og tanken om å møte noen man ikke ønsker der. Selv om det aldri har skjedd."

- Kvinne, 20-29 år

Å løse «boligutviklingsfloka» i distriktet! Vest-Telemark står, som mange andre distrikter i Norge, overfor utfordringer knyttet til manglende vekst og utvikling. For å møte dette har Vest-Telemarkrådet, på vegne av de seks kommunene, startet arbeidet med en søknadsprosess for en bygdevekstavtale med staten. Boligutvikling og tilgang på boliger er ett av tre hovedtemaer som skal adresseres gjennom denne avtalen.

Høsten 2024 har LÉVA bistått Vest-Telemarkrådet med å utarbeide et kunnskapsgrunnlag om boligutfordringer i regionen, som danner et viktig fundament for videre arbeid i hovedprosjektet som planlegges i 2025. Vi har også hentet erfaringer fra vårt arbeid i Bømlo Kommune i 2023, der vi utforsket flyttemotiver og utviklet en Tilflytterstrategi med praktiske mulighetsstudier. Disse viste hvordan kommuner og små tettsteder kan jobbe aktivt for å motvirke fraflytting og skape positiv vekst.

BYGDEVEKST I VEST-TELEMARK

23 TILTAK FOR Å LØSE BOLIGFLOKA I DISTRIKTET

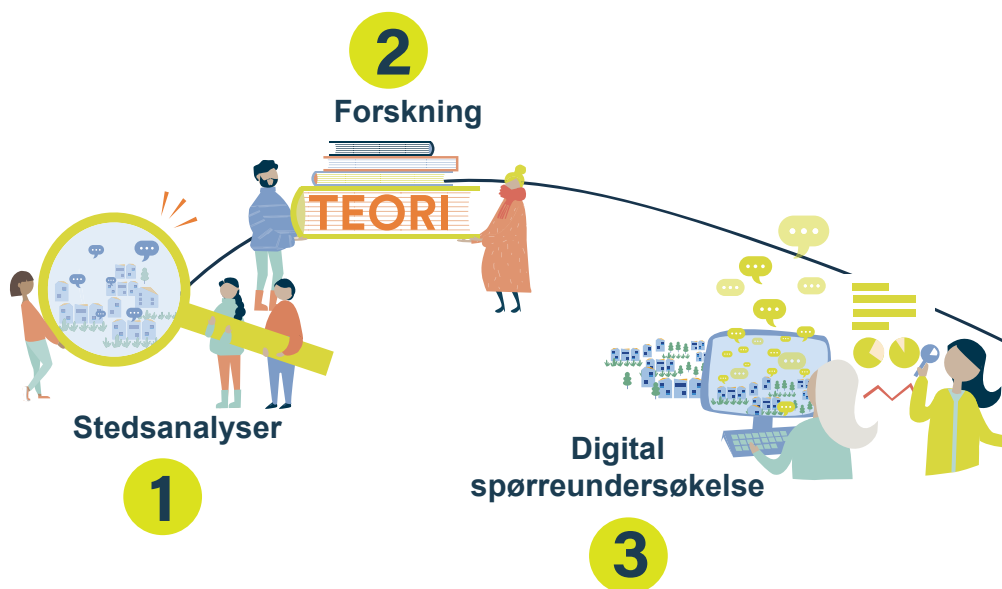

Denne kunnskapen har vi videreført til Vest-Telemark, hvor vi har utviklet en serie tiltakskort med konkrete forslag til løsninger. Disse skal hjelpe kommunene og lokale aktører med å ta aktive grep i arbeidet med boligutvikling som del av bygdevekstavtalen. Med dette legger vi til rette for en målrettet og praktisk oppfølging som kan bidra til positiv utvikling i regionen.

Med en aldrende befolkning og økende ensomhetsproblematikk er utvikling av inkluderende nærmiljøer avgjørende. Eldre utgjør en verdifull, men ofte ubenyttet ressurs for levende lokalsamfunn. Samtidig vet vi at mange føler seg "frakoblet" etter pensjonsalder.

NASJONALT PILOTPROSJEKT I DANMARK

I FORPROSJEKTET 2024..

Ved å skape attraktive og inkluderende møteplasser der folk bor, kan vi både motvirke ensomhet og aktivere det store potensialet eldre representerer. Vårt første prosjekt i Danmark er et konkret grep for å møte disse utfordringene og skape varig positiv endring.

I samarbeid med Himmerland Allmenne boligforening og med støtte fra Realdania har vi gjennomført et forprosjekt for å etablere en ny møteplass for eldre i Aalborg øst, med den spesifikke hensikt å bidra til å redusere ensomhet blant eldre.

I prosjektet har vi testet våre norske prosessmetoder i en dansk kontekst, med verdifull erfaringsutveksling med Himmerland, en av Danmarks største boligforeninger, og Realdania.

..har vi etablert et solid kunnskapsgrunnlag basert på forskning, digital medvirkning rettet mot målgruppen, og workshops med lokalmiljøet for samskaping av møteplassen. Samtidig har vi utviklet et konkret konsept for møteplassen og dokumentert prosessens verdi. Vi har sett på hvordan deltakelse i utviklingen av møteplassen kan styrke fellesskap og gi meningsfulle opplevelser for de involverte. Hovedprosjektet har planlagt oppstart i 2025, der det i realiseringen av møteplassen planlegges sambygging med brukere og lokale ildsjeler. Prosjektets unike tilnærming kombinerer grunnlag fra forskning og deltakelse med LÉVA's kreative og samskapende prosessmetoder. Målet er ikke bare å skape en møteplass, men å sette en ny standard for hvordan inkluderende og sosialt bærekraftige prosesser kan bidra til å redusere ensomhet gjennom nærmiljøutvikling.

LILLEAKERBYEN

Hvordan kan man måle trivsel og livskvalitet koblet til nærmiljø?

Til sammen har 2100 personer fra nærmiljøet deltatt i Nabolagsundersøkelsen 2022 + 2024

I høst/vinter gjennomførte vi en ny runde med Nabolagsundersøkelsen på Lilleaker. Dette er en oppfølging på piloteringen fra 2022, hvor man på sikt ønsker å utvikle en Nabolagsindeks for å kunne måle trivsel og livskvalitet knyttet til nærmiljøet man lever i.

Arbeidet har bestått av omfattende kartlegging av teori og forskning for å finne indikatorer knyttet til temaet, utarbeiding og gjennomføring av digitale undersøkelser, samt analyse og fremstilling av dataen.

Med resultater fra 2024 vil man kunne sammenligne data for området, og se etter årsakssammenhenger og tendenser i utviklingen. For Mustad Eiendom er dette et sentralt verktøy for å spisse deres satsninger og tiltak for å gjøre Lilleakerbyen til et mangfoldig og attraktivt sted. Det er også et viktig verktøy for kommunikasjon og bærekraftsrapportering.

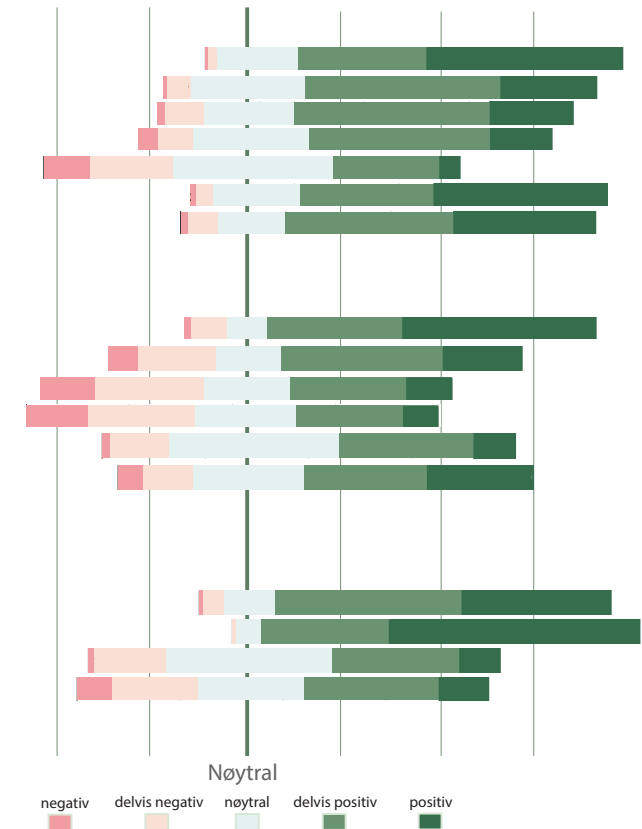
Utdrag fra resultater fra Nabolagsundersøkelsen i Lilleakerbyen 2022:

Opplevd livskvalitet
Tillit til andre
Ensomhet
Støtte fra andre
Engasjement og deltakelse
Opplevelse av påvirkningsmulighet
Tillit til beslutningstakere

Tilgang på grøntarealer
Mangfold av fysiske møteplasser
Utforming av uterom og byrom
Utforming av arkitektur og bygg
Hilsekultur blant naboer
Åpenhet for ulike livsstiler og måter å leve på

Opplevelse av å få dekket behov
Generell trygghet
Bruk av nærmiljøet til å treffe venner
Tilstedeværelse av sosiale aktiviteter i nærmiljøet

Tusen takk for tilliten fra våre oppdragsgivere i 2024:

FERD EIENDOM
BANENOR EIENDOM
ENTRA ASA
EIENDOMSSPAR
DNB NÆRINGSEIENDOM
AVANTOR
MUSTAD EIENDOM
SPAREBANKEN 1 FORSIKRING
OBOS
DOKKEN UTVIKLING AS
OSLO KOMMUNE
SANDNES KOMMUNE
VEST-TELEMARKRÅDET
TRANSPORTØKONOMISK INSTITUTT
HIMMERLAND ALMENNEBOLIGFORENING
HADERSLEV KOMMUNE
KRISTIANSAND KOMMUNE
GLADMAT AS
BØMLO NÆRINGSRÅD
BØMLO STORSENTER AS
FREDENSBORG FRITID
FUTUREBUILT
ATTIVO
AGATE UTVIKLING
BJELLA INVESTMENTS
JÅBEKK AS
ALEÉN UTVIKLING AS
ENBA AS
BYDEL NORDRE AKER

**GOD JUL OG GODT NYTTÅR
FRA ALLE OSS I LÉVA!**

LÉVA